

на розвиток різних соціальних процесів, у тому числі і кримінальних. Практика таких кампаній має і позитивні і негативні сторони.

Одним з найважливіших інструментів проведення державної політики щодо віктимологічної профілактики в КНР є сім'я. Майже так само, як у Стародавній Спарті, китайцям вдалося забезпечити досить всеосяжний контроль сімейних відносин. Це дозволило зробити первинну клітинку соціального життя одним з головних елементів китайської системи впливу на злочинність. Допомогою різних соціальних механізмів китайському державі вдалося створити потужну систему впливу колективу на окремого індивіда.

Охарактеризовані заходи головним чином повинні мати запобіжну роль у вирішенні зазначеної проблеми, та механізмів запобіжного впливу на зниження рівня віктимності осіб у ставевих злочинах.

Україні вкрай необхідно всебічно враховувати корисний зарубіжний досвід, правильне застосування якого може реально допомогти у справі віктимологічної профілактики ставевих злочинів та захисту жертв злочинів, дотриманню їх прав і поверненню до повноцінного життя.

ВІКТИМОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Залевська В.В. , слухач магістратури ННІПФСКМ НАВС

У процесі історичного розвитку людство використовувало два основних способи протидії злочинності: покарання за вчинений злочин та профілактику злочинів. Система заходів попередження злочинів проти власності базується на засадах загальносоціального характеру, які покликані забезпечити необхідний рівень добробуту, культури, виховання та навчання людей, а також на позитивних загальносоціальних зрушеннях економічного, культурно-виховного, правового, організаційного характеру, що дає можливість протистояти криміногенним чинникам. Одним із факторів вчинення корисливо-насильницьких злочинів проти власності виступає поведінка самої жертви злочину, яка обумовлена: особливостями ситуаційного стану (сп'яніння), станом здоров'я (дефекти органів сприйняття), особливим психічним настроєм, пов'язаним з неадекватними діями в звичайній ситуації; недбалим ставленням до безпеки своєї особистості, честі, гідності і збереження майна; небажанням повідомити правоохоронним органам про злочинні дії, які вже мали місце стосовно нього; легковажним відношенням до збереження свого майна; участю у незаконній угоді; провокуючою поведінкою.

Для того, щоб не стати жертвою корисливо-насильницьких злочинів проти власності необхідно запровадити наступні заходи:

1) проведення профілактичної роботи з потенційними жертвами злочинів з урахуванням демографічних, фізичних та соціально-рольових та соціально-психологічних властивостей особи;

2) здійснення віктимологічної профілактики, що включає в себе навчання потерпілих засобом нейтралізації конфліктів у сфері соціально-економічних та сімейно-побутових відносин, створення у свідомості людей стереотипу ненасильницького вирішення конфліктної ситуації, прийняття спеціальних заходів щодо потерпілих з підвищеним рівнем віктимності;

3) впровадження спеціальних комплексних програм заходів щодо організації фізичної та психологічної безпеки жертви, інформування про передбачені законом заходи самооборони;

4) оперативне реагування суб'єктів профілактики на заяви, скарги на сімейно-побутові конфлікти, негайний захист об від злочинних посягань;

5) здійснювати систематичне контролювання найбільш кримінально-вражених місць, де відносно часто вчинюються насильницькі злочини проти власності з урахуванням часу їх вчинення та інших криміногенних факторів (відсутність світла в нічний час, транспорту, не облаштованість парків, скверів тощо);

6) вихід у ефір регулярних телепередач, радіопрограм, рубрик газет, де роз'яснюються ті чи інші засоби захисту від нападу злочинців, правила поведінки в екстремальних ситуаціях.

7) врахування віктимогенних факторів та створення спеціальних карт із зазначенням найбільш криміногенних районів і доведення їх до відома громадськості;

8) розширення масштабів розповсюдження заходів охоронної сигналізації в приміщеннях, де знаходиться майно громадян, обладнання сигналізацією автостоянок та гаражів;

9) вжиття різноманітних заходів щодо припинення криміногенного впливу рецидивістів та професійних злочинців на неповнолітніх та молодь;

10) вивчення та аналіз практики реагування на правопорушення, які вчиняються на сімейно-побутовому ґрунті і з часом можуть перерости в злочини корисливо-насильницького характеру;

Розкриваючи основні форми віктимологічної профілактики, слід зазначити, що в якості об'єктів такої профілактики можуть виступати як окремі громадяни з високим рівнем віктимності, так і групи населення, а також, визначене середовище чи віктимогенна територія. Вибір об'єкта дозволить визначити кількість сил і засобів, необхідних для вирішення поставлених завдань.

Здійснення ефективних заходів профілактики злочинів проти власності можливе лише за умов тісної взаємодії правоохоронних органів із засобами масової інформації: пресою, радіо - і телемовленням, які здійснюють віктимологічну профілактику,

інформуючи населення, як поводитися в тій або іншій криміногенній ситуації, а також розміщуючи так звану соціальну рекламу профілактичної спрямованості для віктимологічної освіти громадян та повідомлення про результати правоохоронної діяльності на даному напрямі.

Запобіжні заходи, що здійснюються сьогодні, спрямовані головним чином на осіб з антисуспільною поведінкою, від яких можна очікувати скоєння злочину. Така спрямованість зрозуміла, втім, у багатьох випадках не останню роль відіграють і потерпілі. Тому найважливішою постає проблема вивчення жертв злочинності. Тривалий час правоохоронні органи акцентували увагу на злочин та злочинця і залишали осторонь жертв злочинів. Як наслідок, дотепер немає повного обліку потерпілих, не вивчаються їх особистісні особливості, інколи проводяться заходи віктимологічної профілактики.

Тому актуальною проблемою є зробити віктимологічну профілактику невід'ємним елементом боротьби зі злочинністю. Діяльність із попередження злочинів, що традиційно здійснювалася переважно «від злочину» або «від злочинця», необхідно значною мірою переорієнтувати у бік віктимологічної профілактики, головним призначенням якої є допомога людині уникнути небезпеки стати жертвою злочину. Це дасть змогу охопити превентивним впливом велику кількість людей - потенційних жертв корисливих злочинів.

На жаль, віктимологічна профілактика злочинів ще не набула широкого поширення у нашій країні. Заходи віктимологічної профілактики мають розроблятися з урахуванням специфіки місцевої кримінальної ситуації і через засоби масової інформації доводитись до відома населення.

ОСОБЛИВОСТІ ВІКТИМОЛОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗЛОЧИНІВ ЩОДО ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ

Стьопіна А.М., слушач магістратури ННІПФПСКМ НАВС

Злочинності як соціальному явищу успішно протидіяти можна лише спрямувавши зусилля на подолання конфліктів особи з суспільством та людей між собою. При цьому першочерговим постає завдання захисту соціально незахищених верств населення (до яких відносяться особи похилого віку) від негативних проявів сучасного життя, враховуючи притаманне їм зазвичай скрутне матеріальне становище, правову необізнаність, обмежені фізичні можливості та надмірну довірливість. Дбайливе ставлення до цієї категорії співгромадян є одним із основних показників рівня розвитку суспільства, його цивілізованості та соціальної спрямованості.